

НАДАННЯ ДОПОМОГИ ТА ЗАХИСТУ ЖЕРТВАМ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї: АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ РАДИ ЄВРОПИ

М. ЄВСЮКОВА

здобувач

*(Харківський національний університет
внутрішніх справ),*

*адвокат, директор Юридичного департаменту
Міжнародного жіночого правозахисного центру
«Ла Страда-Україна»*

Насильство в сім'ї є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини в приватному житті українців. Про це свідчить статистика державних структур та численні дослідження, проведені міжнародними і громадськими організаціями. Так, за даними Міністерства внутрішніх справ України (МВС України)¹ тільки за 11 місяців 2012 р. на профілактичний облік органів внутрішніх справ за вчинення насильства в сім'ї було поставлено 82 962 осіб, а загалом перебувало 109 944 особи. Органами внутрішніх справ виявлено 46 408 сімей, в яких вчиняється насильство. До Міністерства соціальної політики України² з приводу вчинення насильства в сім'ї у 2012 р. звернулося 110 002 особи (93 402 жінки, 15 902 чоловіка, 708 дітей). Згідно з результатами соціологічного опитування «Проблема насильства в українських сім'ях» 44 % українців зазнавали насильства в родині упродовж життя [1, 15]. За результатами вивчення громадської думки населення України 81 % респондентів вважає, що проблема насильства в сім'ї є актуальною проблемою для України, а 84 % — світу загалом [2, 31–34].

Проблема насильства в сім'ї не притаманна винятково Україні, вона поширена у всьому світі, не ізольована географічно, існує в різних країнах світу незалежно від соціально-економічного розвитку, культури і традицій. Жертвами насильства в сім'ї стають люди будь-якого віку, рівня освіти, соціального статусу, статі. Однак найбільш вразливими до насильства в сім'ї є жінки та діти. За даними

¹ Інформація надана МВС України на запит Міжнародного жіночого правозахисного центру «Ла Страда-Україна».

² Інформація надана Міністерством соціальної політики України, лист № 121/01205-13157 від 17 січня 2013 р. на запит Міжнародного жіночого правозахисного центру «Ла Страда-Україна».

© М. Євсюкова, 2013

Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) одним із найбільш поширених видів насильства над жінками є насильство з боку чоловіка чи інтимного партнера. Як показало дослідження у 48 країнах, від 10 до 69 % жінок повідомляли про фізичні напади на них з боку їх чоловіків або інтимних партнерів протягом життя [3, 95].

Насильство в сім'ї є комплексною проблемою, що зачіпає та порушує різні права і свободи людини. Зокрема, встановлено, що жертви насильства в сім'ї можуть страждати від порушення прав на життя, рівноправ'я, свободу та особисту недоторканність, право жити вільно від тортур, принижуючого честь та гідність поводження, на повагу до приватного та сімейного життя, на недискримінацію. Тому для подолання цієї комплексної проблеми кожна країна має запровадити ефективну систему протидії насильству в сім'ї, яка має складатися із трьох основних елементів — профілактика насильства, притягнення до відповідальності кривдників та надання допомоги і захисту жертвам насильства в сім'ї. Тему протидії насильству в сім'ї вивчали вітчизняні науковці і практики, серед яких: О. Бандурка, В. Бондаровська, Т. Бугаєць, О. Ковальова, Л. Козуб, О. Кочемировська, Г. Лактіонова, К. Левченко, О. Суслора, Г. Христова, М. Євсюкова та інші. Однак серед наукових праць недостатньо уваги було приділено вивченню міжнародних документів, що місять стандарти надання допомоги та захисту жертвам насильства в сім'ї. Оскільки Україна є європейською державою, доречно розглянути регіональні стандарти у цій сфері. Предметом цієї статті є представлення основних документів Ради Європи, що місять стандарти надання допомоги та захисту жертвам насильства в сім'ї, аналіз їх основних положень із метою майбутнього впровадження у законодавство України та на практичному рівні.

Доречно вказати, що боротьба із насильством в сім'ї на міжнародному рівні розпочалась ще на початку 80-х років ХХ ст. Перші міжнародні стандарти із захисту людини від насильства в сім'ї з'явилися на рівні Організації Об'єднаних Націй (ООН) і містились у міжнародних документах, спрямованих на захист прав жінок та дітей як основної групи ризику вчинення насильницьких дій у родині.

До універсальних міжнародних стандартів на рівні ООН у сфері подолання насильства в сім'ї, у тому числі надання допомоги та захисту жертвам такого насильства, можна віднести міжнародно-правові договори з прав людини; загальні коментарі, рекомендації, зауваження загального характеру різних конвенційних комітетів ООН стосовно належного розуміння державами-учасницями тих чи інших положень відповідних міжнародно-правових договорів; доповіді спеціальних доповідачів ООН; декларації, плани дій, платформи, резолюції та рекомендації Генеральної Асамблеї ООН, що мають рекомендаційний характер та призначені спрямовувати держав-членів в єдиному напрямі впровадження на національному рівні спільних принципів протидії насильству в сім'ї; рішення комітетів ООН, зокрема Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок за результатами розгляду індивідуальних скарг осіб, які стали жертвами домашнього насильства [4, 7].

Стандарти ООН є універсальними та розробляються з метою їх подальшого застосування у 193 країнах — членах ООН. Це означає, що документи системи

ООН є загальними та не можуть врахувати специфічні потреби різних регіонів світу, оскільки покликані створити мінімальні загальноправові рамки захисту прав людини в усіх країнах світу, зважаючи на різноманітність правових систем, традицій, релігій тощо.

Тому тематика протидії насильству в сім'ї була підхоплена і регіональними міжнародними організаціями. На європейському просторі основною організацією, яка розробляє регіональні стандарти у сфері протидії насильству в сім'ї, є Рада Європи. Протягом останніх 30 років цією організацією було розроблено та прийнято велику кількість документів, які повністю або частково присвячені питанням надання допомоги жертвам насильства в сім'ї.

Визнаючи потребу існування комплексного зобов'язального документа з питань протидії насильству в сім'ї, Радою Європи протягом 2005–2011 рр. було проведено роботу із підготовки Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами¹ (далі — Конвенція). Вона була відкрита до підписання 11 травня 2011 р. у Стамбулі. Появі цієї Конвенції передували документи рекомендаційного характеру, прийняті на рівні Комітету міністрів та Парламентської асамблеї Ради Європи, серед яких рекомендації Комітету міністрів R (85) 4 з питань насильства в сім'ї, R (90) 2 щодо соціальних заходів стосовно насильства в сім'ї, R (91) 9 щодо невідкладних заходів у сімейних справах, № 1450 щодо насильства стосовно жінок в Європі, R (2002) 5 щодо захисту жінок від насильства, Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи № 1582 (2007) щодо домашнього насильства.

Слід також зазначити, що з часів прийняття першої рекомендації відбулась трансформація термінів. Так, якщо у рекомендаціях R (85) 4 та R (2002) 5 використовувалось поняття «насильство в сім'ї», то нині Рада Європи використовує поняття «домашнє насильство». Це пов'язано із кращим розумінням вказаного явища на сучасному етапі суспільних відносин. Термін «домашнє насильство» є більш універсальним порівняно із терміном «насильство в сім'ї», оскільки включає умисні насильницькі дії як з боку членів сім'ї, так і з боку інтимних партнерів, незалежно від місця вчинення таких дій, та форм насильства [4, 32].

Особливістю Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами [5], зокрема, порівняно із документами ООН, є те, що домашнє насильство розглядається не тільки в контексті порушення прав жінок, але і як самостійна категорія. Рада Європи, враховуючи той факт, що домашнє насильство непропорційно впливає на жінок, визнає те, що чоловіки також можуть бути жертвами домашнього насильства. У ст. 2 Конвенції вказано, що сторонам пропонується застосовувати її до всіх жертв домашнього насильства. Водночас, застосовуючи положення цієї Конвенції, Сторони повинні приділяти особливу увагу жінкам, які стали жертвами гендерного насильства.

Конвенція складається із 81 статті, які згруповані за такими розділами, як: «Цілі, визначення термінів, рівність та недискримінація, загальні зобов'язання»

¹ Україна підписала Конвенцію 6 листопада 2011 р. Взагалі за рік з дати прийняття Конвенції її підписали 20 держав. Туреччина стала першою державою, що ратифікувала цей міжнародний договір.

(розділ I), «Інтегрована політика та збір даних» (розділ II), «Попередження» (розділ III), «Захист та підтримка» (розділ IV), «Матеріальне право» (розділ V), «Розслідування, притягнення до відповідальності, процесуальне законодавство та заходи захисту» (розділ VI), «Міграція та надання притулку» (розділ VII), «Міжнародне співробітництво» (розділ VIII), «Механізм моніторингу» (розділ IX), «Зв'язок з іншими міжнародними угодами та документами» (розділ X), «Зміни до Конвенції» (розділ XI), «Заключні положення» (розділ XII) [5].

Виходячи із змісту Конвенції, питанням надання допомоги та захисту присвячено окремих розділ IV. Однак й інші розділи містять положення, що стосуються предмета статті. Так, у розділі I міститься ст. 5, яка встановлює принцип «належної турботи» держави у ситуаціях домашнього насильства, котрий уперше на рівні міжнародного права був закріплений у Загальній рекомендації № 19 Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок. Відповідно до ст. 5 передбачено, що Сторони Конвенції зобов'язуються не тільки утримуватися від участі у будь-яких актах насильства та забезпечувати дотримання цього зобов'язання представниками влади, але й вживати всіх необхідних законодавчих та інших заходів для того, щоб із належною турботою попереджати, розслідувати, карати та забезпечувати компенсацію за акти насильства, що вчинені у приватній сфері. Фіксація цього принципу в документі зобов'язального характеру є серйозним кроком у подоланні проблеми домашнього насильства, оскільки тепер кожна держава, яка ратифікує Конвенцію, має зобов'язання діяти на випередження проблеми, тобто вживати всі відповідні заходи із захисту прав людини та недопущення домашнього насильства. Застосування цього принципу на практиці може означати, наприклад, створення системи раннього виявлення сімей, в яких вчиняється насильство, та подальшу роботу із цими сім'ями, спрямовану на недопущення повторення насильства.

Конвенція ґрунтується на переконанні, що припинення насильства стосовно жінок та домашнього насильства потребує комплексних та мультидисциплінарних заходів та стратегій. Так, у ст. 18 Конвенції проголошується, що з метою надання ефективної допомоги та захисту жертвам насильства Сторонам Конвенції потрібно забезпечити наявність належних механізмів ефективного співробітництва між усіма відповідними державними установами, у тому числі судами, прокуратурою, правоохоронними органами, громадськими організаціями та іншими відповідними організаціями та установами з питань надання захисту та підтримки жертв та свідків усіх форм насильства щодо жінок та домашнього насильства, у тому числі загальних та спеціалізованих послуг підтримки. Надання таких послуг не повинно залежати від бажання чи готовності жертви висувати обвинувачення або давати свідчення проти будь-якого кривдника. Частина 3 ст. 18 визначає, що всі заходи із захисту та надання допомоги жертвам серед іншого мають ґрунтуватись на гендерному розумінні домашнього насильства і насамперед повинні забезпечувати права людини та безпеку жертви; на інтегрованому підході, який враховує стосунки між жертвами, кривдниками, дітьми, а також їх ширше соціальне середовище; бути спрямованими на запобігання повторній віктимізації; відповідати особливим потребам найменш захищених осіб, у тому числі дітей-жертв, і бути доступними для таких осіб.

Конвенція визначає надання допомоги через послуги підтримки жертв насильства, яка розподілена на два основні види — загальні послуги підтримки та спеціалізовані послуги підтримки. До загальних послуг підтримки жертв належать послуги, що сприяють реабілітації жертв, зокрема це правові та психологічні консультації, фінансова допомога, житло, освіта, навчання та допомога у працевлаштуванні, медичні та соціальні послуги (ст. 20). Спеціалізовані послуги підтримки мають бути доступними всім жертвам насильства географічно та нехайно, розраховані як на коротко- так і довгостроковий термін (ст. 22).

Кожна Сторона Конвенції має забезпечити створення належних та легкодоступних притулків у достатній кількості для безпечного розташування жертв, особливо жінок та дітей (ст. 23), зобов'язана організувати у масштабі країни безкоштовні телефонні лінії підтримки, які мають працювати цілодобово та без вихідних (ст. 24). Окрім цього, Сторони мають забезпечити створення достатньої кількості належних та легкодоступних центрів для жертв зґвалтування або статевого насильства, в яких буде можливим проведення медичного огляду та судово-медичної експертизи, надання травматологічної підтримки та консультативної допомоги жертвам (ст. 25). Конвенцією також встановлено, що під час надання послуг захисту і підтримки жертвам належним чином мають враховуватись права і потреби дітей — свідків домашнього насильства (ст. 26).

Конвенцією встановлюється зобов'язання створення відповідних законодавчих та практичних умов для заохочення свідків домашнього насильства повідомляти про такі випадки до компетентних установ та організацій (ст. 27), а також вживати необхідні заходи для забезпечення того, щоб правила збереження конфіденційності, встановлені для представників певних професій у внутрішньому законодавстві, не створювали перешкод для подання ними за відповідних умов повідомлень про обґрунтовані підозри вчинення серйозних актів насильства (ст. 28).

Не можна не вказати на положення, що міститься у ст. 21 Конвенції. Зокрема, встановлено, що кожна держава, яка ратифікує Конвенцію, зобов'язується забезпечити надання жертвам домашнього насильства інформацію про відповідні регіональні та міжнародні механізми подання індивідуальних та колективних скарг і доступ до таких механізмів. Крім того, жертвам має бути забезпечено доступ до розумної та професійної допомоги у пред'явленні будь-яких таких скарг [5]. Зокрема, йдеться про Європейський суд з прав людини (далі — ЄСПЛ), а також про комітети ООН, наприклад, Комітет ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок. Доречно вказати, що практика ЄСПЛ зробила великий внесок у формування європейських стандартів із подолання домашнього насильства. Саме завдяки рішенням ЄСПЛ проблема домашнього насильства перестала розглядатися як приватна і стала загальносуспільною. Так, у справі «Беваква та С. проти Болгарії» вперше на рівні ЄСПЛ було проголошено, що домашнє насильство не є приватною проблемою окремо взятої сім'ї, а є проблемою публічною, і неналежне реагування державних органів на цю проблему становить порушення ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, тобто порушення права особи на повагу до її сімейного та приватного життя. У справі «Опуз проти Туреччини» домашнє насильство визнано формою порушення таких основоположних прав людини, як право на життя та право жити вільно від нелюдського

чи такого, що принижує гідність, поводження. Однак, аналіз практики ЄСПЛ, пов'язаної із домашнім насильством, становить окремий науковий інтерес і вже попередньо був зроблений автором цієї статті [6].

Повертаючись до аналізу положень щодо забезпечення захисту жертв домашнього насильства Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, треба розглянути положення, що містяться у розділі VI «Розслідування, притягнення до відповідальності, процесуальне законодавство та заходи захисту». Загальним принципом цього розділу є зобов'язання держави забезпечити, щоб розслідування та судові провадження проводилися без неналежних затримок та з урахуванням прав жертв на всіх етапах кримінального провадження (ст. 49). Конвенцією встановлено, що відповідальні правоохоронні органи швидко та належним чином мають реагувати на домашнє насильство, при цьому забезпечуючи адекватний та негайний захист жертв такого насильства (ст. 50), а також зобов'язання відповідних органів проводити оцінку ризиків летальності, серйозності ситуації та повторного насильства для управління цими ризиками та, у разі необхідності, вжиття координованих заходів безпеки та підтримки жертв (ст. 51).

Статтею 56 Конвенції окремо передбачено встановлення заходів захисту жертв насильства щодо жінок та домашнього насильства, які беруть участь у кримінальному процесі. До таких заходів поміж іншого належать інформування жертв, принаймні у випадках, коли жертви та їх сім'я можуть бути у небезпеці, про втечу кривдника або його тимчасове чи остаточне звільнення; забезпечення можливості вжиття заходів для захисту особистого життя та іміджу жертви; надання жертвам можливості представити свої свідчення без необхідності бути присутніми у суді або принаймні за відсутності кривдника, насамперед із використанням належних комунікаційних технологій, якщо це буде можливим, тощо. Для дітей — жертв і дітей — свідків насильства проти жінок та домашнього насильства повинні застосовуватись, якщо це буде необхідним, спеціальні захисні заходи з урахуванням найкращих інтересів дитини.

Окрема увага має бути приділена захисним ордерам. Відповідно до Конвенції вони поділяються на два основні види — негайні заборонні ордери та судові охоронні ордери. Статтею 52 «Негайні заборонні ордери» Конвенції встановлюється зобов'язання Сторін створити всі законодавчі та практичні можливості, щоб компетентні органи мали повноваження у ситуаціях із безпосередньою загрозою для жертви вимагати від кривдника, який вчиняє акти домашнього насильства, залишити на достатній період часу місце проживання жертви або особи, яка зазнає ризику, та заборонити кривднику з'являтися у цьому місці проживання або встановлювати контакт із жертвою або особою, яка зазнає ризику насильства.

Визнаючи, що негайні заборони не можуть вирішити проблему домашнього насильства назавжди, ст. 53 Конвенції передбачено механізм встановлення судових заборон для кривдників та заходи захисту жертв. Судові заборони можуть мати форму охоронних ордерів або захисних приписів, якими можуть бути заборонені контакти кривдника із жертвою, проживання із жертвою на певний час або безстроково. Такі судові охоронні ордери або захисні приписи мають бути

доступні та встановлюватись незалежно від інших юридичних процедур або додатково до них.

Конвенція містить низку положень, що опосередковано стосуються жертв домашнього насильства, зокрема програми корекції поведінки кривдників, встановлення ефективних санкцій тощо. Так, ст. 16 «Програми превентивного втручання та корекційні програми» передбачає створення програм, спрямованих на перевиховання кривдників, які чинять домашнє насильство, з метою забезпечення ненасильницької поведінки у міжособистісних відносинах для запобігання подальшому насильству та зміни насильницьких схем поведінки. Впроваджуючи таку роботу із кривдниками, першочергова увага має приділятися безпеці та підтримці жертв і захисту їхніх прав. Також такі програми, якщо це є можливим та потрібним, мають впроваджуватись у тісній співпраці із наданням спеціалістами послуг із підтримки жертв.

Проаналізувавши Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, можна підсумувати, що головною темою Конвенції є створення ефективної системи надання допомоги та захисту жертвам насильства. Розуміючи труднощі, що можуть виникнути із забезпеченням функціонування такого ефективного механізму та впровадженням всіх інших положень Конвенції у національні законодавства та виконанням їх на рівні правозастосовної практики, Конвенцією запроваджується ефективний механізм моніторингу стану реалізації її положень (розділ IX). Автор вважає, що постійний моніторинг імплементації норм Конвенції на національних рівнях буде сприяти прогресу у цій сфері і здатен в короткі строки створити уніфіковану систему захисту жертв домашнього насильства так само, як і насильства щодо жінок на європейському просторі.

Аналізуючи європейські стандарти у сфері надання допомоги та захисту жертвам домашнього насильства, не можна не згадати про Конвенцію Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства¹ (далі — Конвенція про захист дітей). Тим більше, що на відміну від розглянутої Конвенції, цей міжнародний договір вже набув чинності на європейському просторі, а з грудня 2012 р. є частиною українського законодавства². Більшість положень щодо надання допомоги та захисту дітям-жертвам схожі із положеннями Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. Наприклад, Конвенцією про захист дітей встановлюються зобов'язання держав-учасниць забезпечити багатодисциплінарний підхід до допомоги та захисту дітей — жертв сексуальних злочинів та їх найближчих родичів, сімей чи будь-кого іншого, хто ними опікується; наявність та доступність ліній допомоги; запровадити спеціальні реабілітаційні програми для дітей-жертв; забезпечити наявність програм втручання для кривдників тощо. Стаття 14 цієї Конвенції повністю присвячена питанням допомоги дітям-жертвам. Кожна держава-учасниця має вжити необхідних законодавчих або інших

¹ Конвенція відкрита до підписання Радою Європи 25 жовтня 2007 р. у м. Лансарот.

² Конвенція ратифікована Верховною Радою України 20 червня 2012 р.

заходів для допомоги у фізичній та соціальній реабілітації жертв у короткий та довгий строки. При здійсненні таких заходів допомоги мають враховуватися інтереси та потреби дитини. Конвенція, враховуючи випадки сексуального насильства в сім'ї з боку батьків, встановлює можливість усунення ймовірного злочинця від дитини та можливість вилучення жертви із її сімейного оточення. Умови й тривалість такого вилучення мають визначатися відповідно до найкращих інтересів дитини [7].

Окрім розглянутих зобов'язальних документів, Рада Європи також нещодавно розробила Європейські мінімальні стандарти для служб підтримки жінок, які постраждали від насильства, що мають рекомендаційний характер і розроблені із метою вироблення оптимального підходу до організації послуг для жертв насильства, в тому числі для жертв домашнього насильства [8]. Мінімальні стандарти встановлюють вимоги до персоналу, який має надавати послуги жертвам насильства, доступності таких послуг, охорони та безпеки жертв, а також принципи надання таких послуг, як повага до жертв. Ці стандарти мають процедурний характер і повинні бути враховані, наприклад, при розробці галузевих стандартів надання соціальних послуг жертвам насильства в сім'ї.

Підсумовуючи дослідження стандартів Ради Європи з надання допомоги та захисту жертвам насильства в сім'ї, можна констатувати існування доволі широкого підґрунтя для формування ефективної системи надання допомоги та захисту жертвам насильства в сім'ї на національних рівнях, у тому числі і в Україні. Нині, коли перед Україною постала необхідність вдосконалення національного законодавства у сфері подолання насильства в сім'ї через його недосконалість та подекуди малу ефективність, саме проаналізовані положення мають стати дороговказом та лягти в основу національного законодавства та державної політики у цій сфері. А серед головних принципів національної державної політики у сфері подолання насильства в сім'ї має бути забезпечення прав та законних інтересів жертв такого насильства, надання їм ефективної допомоги та захисту, а також недопущення повторення насильства в майбутньому.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Проблема насильства в українських сім'ях*. Соціологічне опитування / за ред. С. О. Павлиш. — К. ; Запоріжжя : Друкарський світ, 2010. — 52 с.
2. *У дзеркалі громадської думки. Права дитини. Насильство в суспільстві. Трудова міграція та торгівля людьми* / Т. О. Дорошок, О. А. Калашник, Д. О. Кобзін та ін. ; за ред. К. Б. Левченко ; Кіровоград. юрид. ін-т ХНУВС, Міжнарод. жін. правознахис. центр «Ла Страда-Україна». — К. : Агентство Україна, 2008. — 96 с.
3. *Насилие и его влияние на здоровье. Доклад о ситуации в мире* / под ред. Этьенна Г. Круга и др. ; пер. с англ. — М. : Весь Мир, 2003. — 376 с.
4. *Судовий розгляд справ, пов'язаних з вчиненням насильства в сім'ї в Україні: проблеми відповідності міжнародним стандартам та шляхи вдосконалення* : наук.-практ. посіб. для суддів / М. В. Євсюкова, Г. О. Христова, О. А. Шаповалова та ін. ; за заг. ред. О. А. Шаповалової, С. О. Павлиш. — К., 2011. — 199 с.
5. *Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами* [Електронний ресурс] // Сайт «www.

- coe.int». — Режим доступу : <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/texts/Convention%20210%20Ukrainian.pdf>
6. Євсюкова М. В. Насильство в сім'ї як порушення прав, закріплених у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод: огляд рішень Європейського суду з прав людини // Форум права. — X., 2011.— № 1. — С. 341–347.
 7. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства [Електронний ресурс] // Сайт «zakon2.rada.gov.ua». — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_927
 8. *Combating violence against women: minimum standards for support services* / Prof. Liz Kelly, Roddick Chair on Violence Against Women, London Metropolitan University and Lorna Dubois / Directorate General of Human Rights and Legal Affairs Council of Europe. — Strasburg, 2008. — 65 с.

Євсюкова М. В. Надання допомоги та захисту жертвам насильства в сім'ї: аналіз стандартів Ради Європи

Анотація. Стаття присвячена аналізу основних документів Ради Європи, що містять стандарти надання допомоги та захисту жертвам насильства в сім'ї, з метою їх подальшого впровадження у законодавство України та на практичному рівні. Зокрема, через аналіз положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Мінімальних стандартів для служб підтримки жінок, які постраждали від насильства. Визначено основні принципи та підходи до забезпечення прав та свобод жертв насильства в сім'ї з боку держави.

Ключові слова: насильство в сім'ї/домашнє насильство, надання допомоги та захисту жертвам, принцип належної турботи, Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами.

Євсюкова М. В. Оказание помощи и защиты жертвам насилия в семье: анализ стандартов Совета Европы

Аннотация. Статья посвящена анализу основных документов Совета Европы, которые содержат стандарты предоставления помощи и защиты жертвам насилия в семье с целью их дальнейшего внедрения в законодательство Украины и на практическом уровне. В частности, через анализ положений Конвенции Совета Европы о предотвращении и борьбе с насилием в отношении женщин и домашним насилием, Конвенции Совета Европы о защите детей от сексуальной эксплуатации и сексуального насилия, Минимальных стандартов для служб поддержки женщин, пострадавших от насилия. Определены основные принципы и подходы к обеспечению прав и свобод жертв насилия в семье со стороны государства.

Ключевые слова: насилие в семье/домашнее насилие, предоставление помощи и защиты жертвам, принцип должной заботы, Конвенция Совета Европы о предотвращении и борьбе с насилием в отношении женщин и домашним насилием.

Yevsyukova M. Assistance and Protection to Victims of Domestic Violence: an Analysis of Standards of the Council of Europe

Annotation. This article is devoted to analyses of Council of Europe documents that contain standards of protection and support of victims of domestic violence with the aim of further implementation of these standards into Ukrainian legislation and on practical level. Main principles and approaches to protection of victims of domestic violence and protection

from the State are determined through analyses of the provisions of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, Council of Europe Convention on protection children from sexual exploitation and sexual abuse, short overview of Minimum standards for support services of women-victims of violence.

Key words: family/domestic violence, protection & support of victims, due diligence, Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence.